

romana (Zgodba) konča »človek«, pravzaprav »upodabljaec« drugega in tretjega dela, svojo pripoved, prej ko zadrema, svoji ljubici in razkrije obenem svojo najbolj osebno problematiko: *Jaz sem Jožef brez Boga v sebi*. To je tudi — upam si reči — najvažnejša idejna plat Snojevega romana: Kako (zakaj, za kaj) živeti na tem »človeškem« svetu, ki ni bil in ni po meri človeka, kateremu bi šlo samo za življenje v skladu z naravo, ki se je od nje že tako usodno oddaljil, da ji je postal tuj in nevaren in — v perspektivni konsekvenci — pogubonosen? Avtor seveda ne da (nima?) odgovorov na vprašanja, ki se, sama po sebi, zastavljajo, toda ni izključeno, da bo tu bralec le našel marsikak odgovor, pa ne samo v zvezi z Jožefom. Ta razmeroma nevelika knjiga je namreč prava zakladnica — misli, podob, pobud. Brilljanten stil, stilne spremembe, povezane s spreminjajočo se »zgodbo«, do zadnjega stavka skrbno razčlenjena kompozicija, to vse so enkratnosti, ki bi jih bilo treba doživljati in uživati znova in znova. Kar se tiče miselne plati knjige, ima prav Taras Kermauner v interpretacijsko domiselnem spremnem eseju, če kliče še filozofe na pomoč. Ukinitvev zgodovinskega časa udejanja Snój ne samo z dvojništvom Jožefov, biblijskega in modernega, pač pa tudi z brezskrbno »modernizacijo« ambienta drugega in tretjega dela, infiltracija oddaljenih časovnih obdobj drugiega v drugo pa še vzvratno trdneje veže skupaj posamezne sestavine romanskega telesa z vsemi navideznimi disparatnostmi, paradoksalnostmi in nasprotji.

Ker se nekateri pazljivejši bralci Sodobnosti zanimajo za obliko sodelovanja našega češkega sodelavca dr. Františka Benharta, naj povemo, da Benhart sodeluje neposredno, z izvirnim slovenskim besedilom, pri njegovih prispevkih torej ne gre za prevod niti za lektoriranje. Ur.)

J. Mrkalj
Kadmus

Denar je edini lahko hlapec in vladar.

Čas je denar, če nisi plačan z dinarji.

Človek obrača, denar obrne.

Denar govori vse jezike na svetu.

Že dvajset let je dirigent in je že zdaj prepričan, da se z violinskim ključem odpira klavir.

Politiki se prevažajo z hitrimi prevozniimi sredstvi, ker nosijo s sabo hitro pokvarljivo blago.

Najprej je nosil puško, potem zastavo, potem parole in ideje, zdaj pa nosi Diorjeve obleke.

Če se že moramo plaziti, dvignimo vsaj glave.

Mnogi so pripravljene nepošteno živeti, da bi »pošteno« užívali.

Nekateri ostanejo brez besed samo takrat, kadar imajo polna usta.

Denar je najboljši turistični vodnik.

Ljudi na visokih položajih kupiš lahko samo z konvertibilnimi velikimi vsotami.

Denarne operacije ne izvajajo kirurgi.

Zlati stari časi so slaba podlaga za konvertibilnost dinarja.

Denar je edino čistilno sredstvo za umazano vest.

Nov pregovor: Kdor zgodaj vstaja, delavsko plačo dobiva.

Jaz delam, ti delaš, on dela — oni pa so utrujeni.

Ne pljuvajte na pod, tam smo mi.

Pravico do dela imamo vsi, pravico do bogatenja pa samo nekateri.

Vse več je pisateljev, ki bi radi postali govorniki.

Nekateri naj ostanejo kar pri besedah, manj bo škode.

Včasih je narodu težko prenašati toliko velikih ljudi.

Tako dolgo so se učili na napakah, dokler niso postali popolni lumpi.

Avtorju pričujočih aforizmov, J. Mrkalju-Kadmusu, se opravičujemo za neljubo pomoto, ki se je zgodila v prejšnji (6.) številki: nekaj njegovih aforizmov je namreč izšlo pod imenom Zarka Petana. Ur.